

ותמהינן עליה דרב ששת:

והא רב ששת עצמו הוא דאזתבה, כלומר: הביא ברייתא זו לבית המדרש כדי להקשות ממנה לענין אחר; ואם כן על כרחך שמע ברייתא זו, והאיך טעה לומר שההולכה כשירה בשמאל נגד הברייתא?!

דהרי אמר ליה רב ששת לאמוריה דרב חסדא [הוא כעין מתורגמן, שומע את דרשת רב חסדא ומסבירה לרבים]:

בעי [שאל נא] מיניה מרב חסדא: הולכה של הדם בזר — מהו שתהא כשירה?

אמר ליה רב חסדא לאמוריה: כשירה ההולכה בזר —

ומקרא מסייעני: "וישחטו הפסח, ויזרקו הכהנים מידם — של השוחטים הזרים, שנטלו השוחטים את הדם מידי הכהנים המקבלים והוליכום לכהנים הזורקים —

כי הוה אמינא: הני מילי — שהכשרנו בשמאל — הולכה של אברים דלא מעכבא הקטרתם את הכפרה, כי אין כפרה אלא בדם ואם לא הוקטרו אבריו הרי הקרבן כשר.

אבל הולכת דם, דזריקת דם מעכב, כפרה הוא, הוה אמינא דלא.

לפיכך קא משמע לן רב ששת דאפילו הולכה כזו כשירה בשמאל, שהרי הקטרת הקטורת ביום הכפורים מעכבת, ואפילו הכי הולכתה כשירה בשמאל.⁽⁴⁶⁾

מיתבי לרב ששת שהכשיר הולכה בשמאל:

זר ואונן שיכור ובעל מום, כל אלו בקבלה ובהולכה ובזריקה — פסול.

וכן יושב וכן שמאל פסול בכל העבודות האלו; הרי בהדיא כי ההולכה בשמאל פסולה, ודלא כרב ששת.

ומסקינן: תיובתא דרב ששת.

בשמאל, משום הכי מתכשר אף באופן זה, ראה שם.

46. בגמרא זבחים כד ב ומנחות י א, מקשה הגמרא: הרי הולכת אברים לכבש דכתיב בהו "כהונה" דכתיב והקריב הכהן את הכל [והקטיר] המזבחה, ותנן: הרגל של ימין בשמאל ובית עורה לחוץ?!

ומשני: כי אמרינן: או אצבע או כהונה בדבר המעכב כפרה.

וברש"י מנחות י א [דלא כרש"י בזבחים, שפירש כמו כאן] פירש: "הולכה לא מעכבא, דאפשר לפשוט ולנתח אצל הכבש"; וראה מה שתמה על זה בקרן אורה שם; וברש"י שם כתב, דמסוגיא דידן מוכח לא כפירוש רש"י במנחות.

דאי אפשר שלא בהילוך בקטורת לא פסלה ובהכי אפשר רחמנא; ולביאור זה האחרון הסכים ב"גבורת ארי" מלואים בתחילת הפרק, וראה שם.

[ובמה דמשמע ברמב"ם, דעל הולכת המחיתה בשמאל אין צריך לטעם דלא אפשר, ראה לחם משנה, ואריכות דברים ב"חונן דעה" עמוד שיר, ובכל מה שהביא שם].

ג. והריטב"א כתב: ומתניתין דהולך את הכף בשמאלו, שאני התם דלא בעיא כלי אלא משום דלא אפשר; ויש לבאר דבריו בכמה דרכים.

ובחזון יחזקאל [תוספתא יומא ב סוף י בחדושים] ביאר: כי הואיל ואילו היה אפשר, הרי היה מביאו בשני חפניו, שאף היא הולכה

והלויים מפשיטים", הרי שכשירה ההולכה בזר.

והרי מותיב רב ששת — על דברי רב חסדא הסובר: הולכה כשירה בזר — מן הברייתא הנזכרת: "זר" ואונן שיכור ובעל מום — בקבלה "בהולכה" ובזריקה פסול; וכן יושב וכן שמאל פסול; ותיקשי לרב חסדא הסובר: הולכה כשירה בזר —

הרי ששמע רב ששת ברייתא זו, והאיך אמר שלא כהברייתא!?

ומשנינן: בתר דשמעה רב ששת לברייתא זו מבני הישיבה שהקשו עליו ממנה — שוב הדר אותבה לרב חסדא.

והדרין לעיקר מילתיה דרב חסדא שנסתרו מן הברייתא, ותמהינן:

והא רב חסדא קרא קאמר כי ההולכה כשירה בזר, ואיך ניישב המקרא עם הברייתא הפוסלת הולכת הדם בזר!?

ומשנינן: השוחטים עומדים היו במקומן אצל הכהן המקבל, והכהן נותן להם את הכלי ובו הדם, ועבוד [עשון] השוחטים מעשה איצטבא בעלמא —

כלומר: לא היו מקרבין את הדם אצל המזבח לא בהולכת רגל ולא בהושטת יד, אלא כאיצטבא זו שמניחין כלי עליה, עד שבאו הכהנים זורקי הדם ונטלוהו מידם והוליכוהו אצל המזבח וזרקוהו, [רש"י זבחים יד ב, וראה ריטב"א שפירש באופן אחר קצת].

בעי רב פפא:

חפן חבירו ונתן לתוך חפניו של הכהן הגדול, מהו?

מי אמרין, דהא דכתיב: "ולקח" מלוא המחטה גחלי אש מעל המזבח ומלוא חפניו קטורת, אין לשון "ולקח" שאמרה תורה מוסב אלא על לקיחת הגחלים ולא על הקטורת.

ואם כן: "מלא חפניו והביא" בלבד הוא דבעינן, ואין אנו צריכים אלא שתהיה הקטורת במלא חפניו ותבוא לחפניו בכל דרך שתבוא, והא איכא.

או דילמא "ולקח" — והביא" בעינן, כלומר: לשון "ולקח" מוסב אף על הקטורת שאף היא צריכה לקיחה, [רש"י כהבנת ה"בנין שלמה"; וראה הערה (47)], והא ליכא, כי הרי הכהן הגדול לא לקח. (48)

מן הכתוב שהכהן הגדול הוא שיקח, שהרי עליו אמרה תורה: ולקח.

והתוספות תמהו: כי הרי ספק זה גופה נסתפק רב פפא עצמו לעיל מזו ב לענין בין הבנינים!?

אמנם בתוספות הרא"ש מבואר, דאין הכי נמי, וספק אחד הוא.

48. בטעם הדבר שאין אחיזת הקטורת בחפניים

47. שיטת רש"י: אם "ולקח" מוסב על מלא חפניו, וכמו שנחבאר בפנים.

והטעם שלפי אותו צד דבעינן "ולקח", לא נתקיימה כאן לקיחה, מסתבר לפרש, כי הואיל ובעינן לקיחה, שוב ממילא אין נעשית אלא ככהן גדול, הואיל וכל עבודות יום הכפורים אינן נעשות אלא בו, [וכפי שהזכיר סברא זו ב"מקדש דוד" סוף סימן ג]; או דממילא משמע

ומסקינן: תיקו.

אמר רבי חנינא לתלמידיו:

בעי רבי יהושע בן לוי:

בא וראה שאלת הראשונים, כלומר: בואו וראו שהדור האחרון זוכה להתחכם כדורות הראשונים, שאף אני הייתי שואל שאלה זו, ועכשיו שאלה רבי יהושע בן לוי שהוא מן הראשונים, [רש"י].⁽⁵⁰⁾

הפך כהן גדול ונתן לתוך הכף ומת, ונתמנה כהן גדול אחר תחתיו, מהו שיכנס כהן גדול אחר לבית קדשי הקדשים בחפינתו של זה, [ראה הערה (49)]?

ריש פירקין, כי המחטה היתה כלי חול, ראה שם; ובקונטרס למרן רי"ז הלוי בריש פירקין מבואר, שהקטורת לא נתקדשה במחטה, ראה שם היטב; וכן נראה מדברי שו"ת הרשב"א חלק א סימן לא; וראה היטב בסוגיא דלעיל מז א "חישב בחפינת קטורת".

חשובה כלקיחה, נחלקו האחרונים; ונפקא מינה לענין ארבעה מינים, שהתורה אמרה "ולקחתם", והיו בידו קודם עמוד השחר, אם יצא באחיזתם כשהגיע זמן המצוה בעמוד השחר:

דעת הבכורי יעקב סימן תרנב [בתוספת בכורים, וכהבנת ה"בנין שלמה" סימן מח]: כי הטעם משום דלא נטלם בעצמו, ולפי זה אף בארבעה מינים לא יצא.

49. א. בביאור ספיקו של רבי יהושע בן לוי יש לבאר שני אופנים:

האחד: אם בעינן "מי שלקח הוא שיביא", ולא תהא לקיחה על ידי זה והבאה על ידי אחר. השני: קטורת שנחפנה לשם כהן גדול זה, מהו שתועיל לכהן גדול אחר.

וחלק עליו ב"בנין שלמה": יש חילוק בין היכא דכתיב "לקיחה" סתם ולא הזכר במה יקח וכמו בארבעה מינים, ובין היכא דהזכר בכתוב אופן הלקיחה; ודוקא גבי חפינה שהזכר שיקח בחפניו, וגם נאמר על זה הלכה למשה מסיני שצריך חפינה דווקא, תדע, דהרי קיימא לן: חופן בחוץ וחוזר וחופן בפנים, וזה לא מצינו בכתוב כלל ועל כרחך דהלכה למשה מסיני הוא, והילכך מה שחפן חבירו ונתן לתוך חפניו לא מתקיים מצות לקיחה כלל, דהא על זה נאמרה הלכה למשה מסיני, דהך לקיחה היינו חפינה.

ומדברי רבינו אליקים שבהערה 50 מבואר: כי הספק לגבי חפינה, והספק בכהן גדול שמת ונתמנה אחר במקומו, אם יכול השני להכנס בדמו של הפר הראשון, או צריך שישחוט פר אחר — ספק אחד הוא, וראה מה שקשה על זה, בהערה 55 לקמן.

אמנם מה שכתב, כי חופן וחוזר וחופן הוא הלכה למשה מסיני; דעת התוספות בעמוד זה שאינו אלא מדרבנן, ראה שם.

ב. כתב הריטב"א: יש מפרשים שהוא הדין דמספקא ליה אם חפן הראשון ונטמא, אלא חדא מינייהו נקט, כי מיתה שכיחא טפי מטומאה שהוא זריו בה; ויש שפירשו: דוקא נקט "מת", אבל נטמא הראשון כיון שהוא חי אין השני אלא כשלוחו; וראה עוד שם.

וחלק על שניהם החזון איש באורח חיים קמט ב, ודעתו, כי עיקר הטעם הוא משום דבעינן חפינה מן המחטה שהיא כלי שרת, אבל כל "אחיזה" לקיחה היא, ויוצא בה.

50. לדעת רבינו אליקים הכי קאמר רבי חנינא: כשם שנסתפק רבי יהושע בן לוי לענין חפינה, כן נסתפקתי לענין כהן גדול שמת לאחר שחיטת

אמנם מה שכתב, שהמחטה בה נתונה הקטורת כלי שרת היתה; הרי שב"מקדש דוד" סימן ג' אות ח ד"ה ובקטורת הוכיח מירושלמי

ומתמהינן: למימרא האמנם כן הוא, כי רבי יהושע בן לוי קשיש היה מרכי חנינא ולכן קראו "ראשונים"?!

והרי אמר רבי יהושע בן לוי: לי התיר רבי חנינא לשתות שחיקת שחליים שעירבום במים בשבת.

ומפרשת הגמרא תחילה את הדברים, ואחר כך חוזרת הגמרא לקושייתה.

קא סלקא דעתין, כי משום איסור שתיית רפואה בשבת הוא שהוצרך רבי יהושע בן לוי לשאול הלכה; ולפיכך תמהינן: וכי לשתות היה צריך רבי יהושע בן לוי לשאול הלכה? הרי פשיטא כי אין בכך איסור —

דתנן: אף על פי שאמרו חכמים: אסור לחולה לאכול סמים המרפאים, ומשום גזירה שמה ישחוק סממנים בשבת [שהיא תולדה של מלאכת "דש", מאירי] —

אבל כל האוכלין הראויין לאכילה אף על פי שעיקרן לרפואה [תוספות ברכות לח א] — אוכל אדם לרפואה [ראה הערה (51)], וכל המשקין שותה אדם לרפואה; כי האוכל או השותה לאכילה מכויין, ואילו רפואה ממילא היא באה [גמרא שם]. (52)

אלא כך הוא שאמר רבי יהושע בן לוי: לי

התיר רבי חנינא לשחוק ולשתות שחליים בשבת, ואף שהשחיקה מלאכה היא.

ואכתי תמהינן: היכי דמי?

אי דאיכא סכנתא [חולה שיש בו סכנה היה רבי יהושע בן לוי], הרי פשיטא דמושרא שרי, ומה שאלה יש בדבר?!

ואי דליכא סכנתא, הרי מיסר אסור, ומה ספק יש בדבר, והאיך התיר לו רבי חנינא?!

ומשנינן: לעולם דאיכא סכנתא, אך שאלתו של רבי יהושע בן לוי, לא שאלה הלכתית היתה, אלא שאלה רפואית, והכי קא מיבעי ליה:

מי מסיא דניחול עליהו שבתא [האם מי השחליים מרפאים, שנחלל בגינם את השבת]; או לא מסיא, ולא ניחול עליהו שבתא?

ומפרשינן: ומאי שנא רבי חנינא שהוצגה שאלה רפואית זו דוקא בפניו?

משום דרבי חנינא בקי ברפואות הוא; וכדאמר רבי חנינא: מעולם לא שאלני אדם על מכת פרדה לבנה כיצד להרפא ממנה — וחיה "וחי" אותו אדם; הרי ששואלים היו לרבי חנינא בעניני רפואה.

והמשנה באה לחדש, כי אף שחולה הוא וצריך לאותה רפואה — מותר.

ולדעת ראשונים אחרים, מותר לשתותו אפילו לרפואה, [על פי ביאור הלכה סימן שכח סעיף לו ד"ה אבל; וכדעה אחרונה זו מבואר כאן במאירי, וראה "שמועת חיים"].

52. כוונת הגמרא לדעת רש"י: כי הוא אינו

פרו ונתמנה אחר תחתיו, אם נכנס בשחיטת חבירו, וכדלקמן [עמוד ב]: איבעיא להו שחט ומת מהו שיכנס וכו'. וראה מה שקשה על פירוש זה, בהערה 55 לקמן בהמשך הסוגיא.

51. נחלקו הראשונים בדבר: לדעת רש"י, אין מותר לאוכלו לשם רפואה אלא לשם אכילה,

ותמהינן: וכי אין מי שחי ממכת פרדה לבנה, והא קא חזינן דחיי [הרי רואים אנו כי הם חיים]?!⁵³

ומשנינן: אימא: כך הוא שאמר רבי חנינא: מעולם לא שאלני אדם על מכת פרדה לבנה "וחיית" בלשון נקיבה, ואמכה קאי שאין המכה מתרפאת [רש"י חולין ז ב].

ואכתי תמהינן: והא קא חזינן דמיתסי [מתרפאת] המכה?!⁵⁴

ומפרשינן: כי רק בפרדות דסומקן אינהו וחיוורן ריש כרעייהו [גופן אדום, וראש רגליהן לבן] הוא דקאמרינן שאין מתרפאת מכתם.

וכעת חוזרת הגמרא לשאלתה: למימרא דרבי יהושע בן לוי קשיש היה מרבי חנינא ולפיכך קראו "ראשונים" —

הרי מכל מקום שמע מינה — מדקאמר רבי יהושע בן לוי: לי התיר "רבי" חנינא — דרבי חנינא קשיש⁽⁵³⁾ היה מרבי יהושע בן לוי, שהרי אין דרך הזקנים לומר על הבחורים "רבי", אלא "לי התיר חנינא" היה אומר, כלומר: לי אמר חנינא שהיא רפואה [רש"י].⁽⁵⁴⁾

אלא מכח קושיא זו אמרינן, דהכי קאמר רבי

חנינא על ספיקן של רבי יהושע בן לוי "חפן ומת מהו שיכנס אחר בחפינתו":

בוא וראה ששאלתן של אחרונים [רבי יהושע בן לוי] כשאלה של ראשונים, שהרי אני מן הראשונים, ואף אני הייתי מתקשה בזאת [רש"י]; ולריטב"א גירסא אחרת בזה, ראה שם].

ותמהינן: ומי אמר רבי חנינא הכי, כי אף הוא היה מסופק בדין חפן ומת מהו שיכנס אחר בחפינתו?!⁵⁵

והאמר רבי חנינא:

כהן גדול שמת ביום הכפורים לאחר שחיטת פרו, ונתמנה אחר תחתיו, צריך זה שנתמנה להביא פר אחר ולשחטו, ומשום שאמרה תורה: בזאת יבוא אהרן אל הקודש "בפר" בן בקר לחטאת, הרי משמע: "בפר" ולא בדמו של פר —

ועוד אמר רבי חנינא: קמורת שחפנה קודם שחיטת הפר לא עשה ולא כלום.

וכיון שכן, הרי פשיטא שאין יכול הכהן הגדול להכנס בחפינתו של חברו, כי רק לאחר שנתמנה הרי הוא שוחט את פרו, ונמצאת חפינת חברו קודמת לשחיטת פרו, ואינה כלום; ואיך נסתפק רבי חנינא

מתכוין לשם רפואה.

ולדעת החולקים: כי לכולי עלמא אין ניכר הדבר שאוכלו לרפואה, כי יאמרו: לאכילה הוא מכוין [ביאור הלכה שם].

53. לשון רש"י: "שמע מינה דרבי יהושע בן לוי

לא הוה קשיש".

54. כתב הריטב"א: והנכון, דלאו משום דקרי ליה "רבי", אלא משום דקאמר "התיר" לי, דמשמע שבא להוראה לפניו, דאע"ג דמשום דבקי ברפואה הוה, מכל מקום לישנא ד"לי התיר" לי שנא דהוראה הוה.

בדבר? (55)

החולקים עלי [בדין דמו של פר], שאף להם
נשאלה שאלה זו [רש"י].

מאי הוי עלה דספיקו של רבי יהושע בן לוי?

אמר רב פפא:

אי כך הוא הדין: חופן בחוץ וחוזר וחופן
בפנים בקודש הקדשים [מערה לתוך חפניו
מן הכף, ונותן על מחתת הגחלים; ובדין זה
נסתפקו בני הישיבה כדמפרש ואזיל] (56) —

אם כן פשיטא לי שחבירו נכנס בחפינתו,
דהרי אפילו אם תמצוי לומר כי אין חפינתו
של חבירו מועלת לו, הא מקיימא חפינה
בפנים, [וראה הערה (57)].

ומכח קושיא זו מפרשינן לדברי רבי חנינא
על שאלתו של רבי יהושע בן לוי באופן
אחר, והכי קאמר:

א. מוקא מיבעיא ליה לרבי יהושע בן לוי
הא [שאלה זו] אם נכנס הכהן שנתמנה
בחפינת חבירו; מכלל דקסבר כדעת
החולקים עלי: כפר, ואפילו בדמו של פר,
וכבר נשחט הפר, ומתוך כך יש לו להסתפק
אם נכנס בחפינת חבירו שהיתה אחר שחיטת
הפר.

ב. ולפי מאי דסבירא ליה לרבי יהושע בן
לוי, הרי שאלתו כשאלת הראשונים

מצומצם לגמרי, שהרי אמרו לעיל מח א, מלא
חפניו שאמרו לא מחוקות ולא גדושות אלא
טפופות, ופירש רש"י, שהיתה הקטורת צפה
מעט; ואותו מעט אין שיעורו מצומצם, ולפיכך
יכול לחפון שוב מן הקטורת שנחסרה מעט, ולא
יחסר בחפינה השניה מ"מלא חפניו".

וביאור הספק לדעת התוספות: אם מותר מן
התורה לעשות שתי חפינות או שמא "מלא
חפניו חד אמר רחמנא, ולא תרי זימני מלא
חפניו".

וראה מה שכתב רש"י לעיל כד ב, כי הולכת
כף ומחתה אינה עבודה תמה, אלא עבודה שיש
אחריה עבודה, שהרי יש אחריה חפינה והקטרה.

אבל בתוספות ישנים [מז א ד"ה שלא] כתבו
הטעם: "משום דכתיב: מלא חפניו והביא
מבית לפרוכת, שמלא חפניו יש לו להביא לפני
ולפנים ולא בכלי, ומה שהתרנו להביא בכלי
היינו משום דלא אפשר [לעיל מז א], הלכך
צריך לחפון בפנים ולהניחו בחפניו, ושביקה
לקרא דהוא דחיק ומוקי אנפשיה".

57. פשטות דברי הגמרא משמע [וכן סתימת

55. לפי פירושו של רבינו אליקים שהובא
בהערה 50 לעיל, כי הספק לענין חפינה והספק
לענין פר ספק אחד הוא; לכאורה תיקשי הסוגיא
כאן, דהרי משמע אף כי פשט רבי חנינא ספיקו
לענין כניסה בדמו של פר, שאינו נכנס, עדיין יש
מקום להסתפק אם נכנס בחפינתו, ורק משום
דקדמה חפינה לשחיטה הוא דקשיא לן?!

והביאור הוא, שרבי חנינא פשט הספק לענין
פר מצד אחר, כי התורה אמרה "פר" ומשמע פר
חי ולא בדמו של פר; ואין בזה פשיטות לענין
הספק בחפינה שאין לנו מקור מן הכתוב, [אלא
שבגמרא בעמוד ב איתא, כי זה גופא היה הספק,
וצ"ע].

אך המשך הסוגיא דקאמר: דרבי יהושע בן
לוי שנסתפק בחפינה פשיטא ליה כי לענין דם
הפר הרי זה נכנס אפילו בדמו של פר, זה ודאי
צריך ביאור לפירושו.

56. נחלקו ראשונים בדין חפינה שניה: דעת
התוספות כי חפינה זו אינה אלא מדרבנן, "שמא
נתפור לו מן הקטורת ונחסר קצת".

ביאור דבריהם: כי שיעור החפינה אינו

אבל אי אין חופן וחוזר וחופן, ואין כאן אלא חפינת חבירו, אז באמת תבעי לך.

אמר ליה רב הונא בריה דרב יהושע לרב פפא: אדרבה! אי הדין הוא כי חופן וחוזר וחופן, הרי פשיטא שלא יכנס אחר בחפינתו —

כי ודאי אין חופני שניהם שוה במצומצם, נמצא כשבא כהן שני לערות לתוך חפניו את הקטורת "שנמדדה" לפי חפני הראשון — אי אפשר שלא יחסר ממלא חפניו שלו ושלא יותיר עליהם, ואין זו חפינה כדינה.

ואי אין חופן וחוזר וחופן הוא דתבעי לך.

דאיבעיא להו: חופן וחוזר וחופן או לא?

תא שמע ממשנתנו: חפן מלא חפניו ונתן לתוך הכף הגדול לפי גדלו והקטן לפי קטנו [וכך היתה מדה].

מאי לאו כך הוא פירוש המשנה: כשם שמדתה [מדידתה, ר"ח לעיל מז א] בחוץ, והיא: במלוא חפניו של כל כהן כמות שהוא, כך מדה [מדידתה] בפנים בחפינה שניה —

הרי למדנו: חופן וחוזר וחופן.

ודחינן: לא תפשוט ממשנתנו שחופן וחוזר וחופן, כי דילמא אין כוונת המשנה "וכך היתה מדה" כפי שפירשת, אלא:

שאם רצה לעשות מדה כדי לקחת בה את הקטורת וליתן לתוך חפניו [רש"י לעיל מז א] הרי זה עושה, כלומר: לכשיעשה מידה לקחת בה, יעשה כפי מידת חפניו של הכהן, הגדול לפי גדלו והקטן לפי קטנו.

אי נמי כך יש לפרש דברי המשנה: וכך היתה מדה של החפינה, שלא יחסר ולא יותיר ממלא חפניו של הכהן החופן [ריטב"א לעיל מז א; וראה פירוש רא"ל].

הבעיה, אלא לרון אם יועיל שיחזור ויחפון בחוץ את הקטורת שחפן הראשון, או צריך מספק ליקח קטורת אחרת; וזה תלוי בדין "חופן וחוזר וחופן", כי אם אפשר מן התורה לחפון פעמיים, אף כהן זה יחפון מספק פעם נוספת ויכנס; אבל אם הדין הוא שאין חופן וחוזר וחופן, הרי שאין הוא יכול לחפון שנית; והואיל ולא נפשטה הבעיה אם חבירו נכנס בחפינתו, אין לו אלא ליקח קטורת אחרת ולחופנה.

אבל בתוספות ישנים פירשו הגמרא כפשוטה, ותירצו על קושיית התוספות: "כיון שכהן גדול חפן חפינה ראשונה, וכהן גדול שיכניס יחפון עוד, סברא הוא שלא הקפיד הכתוב באותו כהן עצמו, דהכי סבר רב פפא".

לשון רש"י, כי לפי צד זה, די שיחפון בפנים; ותמהו בתוספות: והרי אם צריך שתי חפינות, למה נכנס הוא בחפינתו של חבירו?!

ולכן פירשו דהכי קאמר: הואיל ועיקר דין חפינה בפנים — לדעת התוספות — אינה אלא מדרבנן [כדלעיל בהערה 56], הרי על כרחך כי אין מניעה מן התורה לעשות שתי חפינות, וכיון שכן "אם חפן ונתן לתוך הכף ומת בחוץ, חוזר חבירו וחופן פעם שנית, וחוזר ונתן לכף, ונכנס, דקרינן ביה "מלא חפניו והביא" דליכא אלא הבאה אחת, ואי אין חופן וחוזר וחופן, משום דמשמע: "מלא חפניו" חד אמר רחמנא ולא תרי זימני מלא חפניו, אם כן אין חבירו נכנס בחפינתו".

ביאור דבריהם: כי אין רב פפא בא לפשוט